

Струка (назив):	ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ТРГОВИНА	
Занимање (назив):	ПОСЛОВНО ПРАВНИ ТЕХНИЧАР	
Предмет (назив):	РАЧУНОВОДСТВО	
Опис (предмета):	Стручни предмет	
Модул (наслов):	БИЛАНС СТАЊА	
Датум: август, 2020. године	Шифра:	Редни број: 01. (Т)
Сврха	<p>Стицање знање о различитим облицима својине над средствима, као и различитим облицима организовања привредних субјеката с обзиром на начин вођења пословних књига и састављања пословног извјештаја.</p>	
Специјални захтјеви / Предуслови	<p>Потребно је да сваки од рачунара на коме се одржава настава и на коме се ученици оспособљавају за кориштење рачунара, буде опремљена неким од говорних софтвера (читача екрана) за слијепа и слабовида лица или софтвера за увећање екрана за слабовида лица. То подразумјева говорне софтвере као што су: JOWS, NWDA, синтетизатор говора (AnReader), ABBYY FineReader, или неке друге софтвере који омогућавају рад овој популацији ученика, те софтвере за увећање екрана као што је програм: MAGIC. Поред говорних софтвера ученицима би требало омогућити доступним и хардвер уређаје као што су: Брајев дисплеј односно Брајев ред, Црно-жуту тастатуру, тастатуру прилагођену нивоу оштећења вида-мембранске тастатуре, Брајеву тастатуру, Брајев штампач за слијепе.</p>	
Циљеви	<p>Општи циљеви наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • схватање значаја и улоге рачуноводствене функције у евидентирању пословних догађаја; • схватање неопходности тачног, уредног и правовременог давања рачуноводствених информација за пословно одлучивање; • развијање смисла за очување, рационално коришћење и одговорност за средства којима послује; • развијање вјештина и компетенција за састављање финансијских извјештаја према међународним стандардима и актуелној законској регулативи; • развијање вјештина и компетенција за обављање рачуноводствених послова на рачунару; • оспособљавање ученика за повезивање стечених теоријско-стручних знања са праксом конкретних привредних субјеката 	

Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у рачуноводство 2. Имовина привредног друштва и извори финансирања 3. Инвентарисање 4. Почетни биланс стања 5. Пословне промене (догађаји) и књиговодствена документа 6. Књиговодствени рачуни 7. Евиденција новчаних средстава 				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Увод у рачуноводство	<ul style="list-style-type: none"> • Препознаје облике привредних друштава; • Препознаје појам рачуноводства • Означи књиговодство као основни дио Рачуноводства; • Наводи и објашњава рачуноводствена начела; • Наводи и објашњава принципе уредног књиговодства; 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује облике привредних друштава; • Разликује рачуноводствена начела; • Разумије значај књиговодства, његових циљева и задатака; • Разликује појам рачуноводства и књиговодства; • Разумије и разликује појмове привредно друштво и предузетник; 	<ul style="list-style-type: none"> • Развија смисао за уредност, тачност и ажурност; • Развија тимски рад и одговорности; • Развија способности самосталног рада; • Развија способности за креативност и комуникативност ; • Развија способности чувања релевантних података од злоупотребе; • Развија радну етику; 	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцјењивања.</p> <p><u>Препоруке за реализацију наставе за све наставне теме:</u></p> <p>Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота. Ученици воде свеску из Рачуноводства примењујући принципе уредности. Пожељно је у настави користити оригиналну документацију и на конкретним примјерима</p>
2. Имовина привредног друштва и извори финансирања	<ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и разликује имовину, обавезе и сопствени капитал; • Препознају и разликују облике средстава; • Препознају и разликују изворе 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује појмове имовина, обавезе и сопствени капитал; • Врши подјелу обавеза привредних друштава 		

	средстава;	према различитим критеријумима; <ul style="list-style-type: none"> • Анализира однос између имовине и извора финансирања имовине привредног друштва; • Разликује средства и њихово порјекло; • Разликује и израчунава бруто и нето имовину; 	<ul style="list-style-type: none"> • Развија способности за уредност, поступачност и тачност код рачунања; • Отвореност примјени нових технологија; • Развија способности за тачност, уредност и поступност код рачунања; • Развија способности организовања и сарадње у групи; • Развијање сопствених ставова; • Стиче потребе за цјеложивотно учење и надоградњу знања. 	извршити контролу докумената-формалну, рачунску, суштинску. Стечена теоријска знања примјенити на примјерима за вјежбу. Организовати посјете предузећу. Користити: <ul style="list-style-type: none"> • важећи уџбеник и стручну литературу на Брајевом писму и увећаној црној штампи; • користи рачунаре који су опремљени говорним софтвером(читач екрана) за слијепа и слабовида лица или софтвера за увећање екрана за слабовида лица. • књиговодствени програм, • примјере из праксе.
3.Инвентарисање	<ul style="list-style-type: none"> • Објасни појам и значај инвентарисања; • Објасни организацију инвентарисања; • Састављање почетног инвентара. 	<ul style="list-style-type: none"> • Објашњава значај инвентарисања; • Саставља инвентар на основу датих података коз примјере из практичног живота; • Проводи попис имовине и обавеза те усклађује податке добијене пописивањем са стварним подацима; 		
4.Почетни биланс стања	<ul style="list-style-type: none"> • Схватити појам и врсте биланса; • Схватити начело билансне равнотеже; • Зна да састави биланс стања. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује различите врсте биланса и објашњава околности у којима се они састављају; • Примјењује принципе који важе за класификацију позиција активе и позиција пасиве биланса стања; • Анализира разлике између инвентара и биланса стања; 		

<p>5.Пословне промене (догађаји), књиговодствена документа</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уочити различите врсте пословних догађаја; • Препознаје начин контроле и чувања докумената; • Препознаје појам и облике рачуна, врсте рачуна и поступак рашчлањивања биланса на рачуне; 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује и разумије пословне-економске промјене; • Разумије суштину утицаја различитих врста пословних промјена на биланс стања; • Путем сукцесивних биланса стања приказује карактеристичне пословне промјене; • Објашњава улогу књиговодствене документације у књиговодственом систему; • Разликује критеријуме за разврставање књиговодствене документације и врши њену класификацију према сваком од њих; 		
<p>6.Књиговодствени рачуни</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Препознаје појам књиговодственог рачуна; • Разликује облике књиговодственог рачуна; • Објашњава све термине који се јављају у вези са књиговодственим рачуном: почетно стање, дугује, потражује, промет страна рачуна, салдо рачуна и салдо за изравнање; • Разликује подјеле рачуна према различитим критеријумима; • Разумије правила књижења на рачунима; • Примјењује правила књижења на рачунима стања; 	<ul style="list-style-type: none"> • Разумије појам књиговодственог рачуна; • Разликује облике које књиговодствени рачун може да има; • Наводи врсте књиговодствених рачуна; • На конкретном примјеру демонстрира шта значи отворити и закључити рачун; • Утврђује основна правила за књижење на рачунима стања (на активним и на пасивним рачунима); 		

<p>7.Евиденција новчаних средстава</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разумије појам и врсте благајни, благајнички максимум и начела благајничког пословања; • Разумије појам благајник и ликвидатор; • Распознаје благајничку документацију; • На примјерима за књижење објашњава и анализира благајничку евиденцију; • Наводи начин правилног књижења на контима посебно на благајни; • Препознаје појам пословни рачун; • Наводи поступак отварања документа за наплату и исплату преко пословног рачуна (инструменте платног промета); • Објашњава књижење на пословном рачуну; 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује који послови спадају у домен благајничког пословања; • Разумије услове и ограничења за држање готовог новца у благајни; • Разликују који пословни догађаји узрокују повећање а који смањење готовине у благајни и која књиговодствена документација их прати; • На основу документације води евиденцију благајничког пословања у дневнику благајне и на рачуну благајна; • Разумије појмове текући и жиро-рачун, као и процедуру отварања ових рачуна; • Разумије појмове готовински и безготовински платни промет; • Проводи упоредни евиденцију новчаних средстава у благајни и на пословном рачуну. 		

Интеграција**Извори**

Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
Друга стручна и теоријска литература

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивњу ученика у настави и полагању испита у средњој школи.
Са техникама и критеријима оцјењивања ученик треба бити упознат прије почетка изучавања модула.

Струка (назив):	ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ТРГОВИНА	
Занимање (назив):	ПОСЛОВНО-ПРАВНИ ТЕХНИЧАР	
Предмет (назив):	РАЧУНОВОДСТВО	
Опис (предмета):	Стручни предмет	
Модул (наслов):	АНАЛИТИЧКА И СИНТЕТИЧКА ЕВИДЕНЦИЈА	
Датум: август, 2020. године	Шифра:	Редни број: 02
Сврха		
Сврха наставе овог модула је стицање знања о аналитичкој и синтетичкој евиденцији средстава и извора средстава.		
Специјални захтјеви / Предуслови		
Савладано градиво претходног модула ради лакшег праћења садржаја другог модула. Потребно је да сваки од рачунара на коме се одржава настава и на коме се ученици оспособљавају за кориштење рачунара, буде опремљена неким од говорних софтвера(читача екрана) за слијепа и слабовида лица или софтвера за увећање екрана за слабовида лица. То подразумјева говорне софтвере као што су: JOWS, NWDA, синтетизатор говора (AnReader), ABBYY FineReader, или неке друге софтвере који омогућавају рад овој популацији ученика, те софтвере за увећање екрана као што је програм: MAGIC. Поред говорних софтвера ученицима би требало омогућити доступним и хардвер уређаје као што су: Брајев дисплеј односно Брајев ред, Црно-жуту тастатуру, тастатуру прилагођену нивоу оштећења вида-мембранске тастатуре, Брајеву тастатуру, Брајев штампач за слијепе.		
Циљеви		
<p>Општи циљеви наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • схватање значаја и улоге рачуноводствене функције у евидентирању пословних догађаја; • схватање неопходности тачног, уредног и правовременог давања рачуноводствених информација за пословно одлучивање; • развијање смисла за очување, рационално коришћење и одговорност за средства којима послује; • развијање вјештина и компетенција за састављање финансијских извјештаја према међународним стандардима и актуелној законској регулативи; • развијање вјештина и компетенција за обављање рачуноводствених послова на рачунару; • оспособљавање ученика за повезивање стечених теоријско-стручних знања са праксом конкретних привредних субјеката. 		

Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Евиденција материјала 2. Евиденција обавеза према добављачима 3. Евиденција готових производа 4. Евиденција потраживања од купаца 5. Евиденција робе 				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
1.Евиденција материјала	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинише појам материјала, врсте и цијену; • Описује дио имовине привредног друштва који се назива материјал; • Појашњава документацију у вези са набавком и трошењем материјала; • Објашњава евиденцију на аналитичком и синтетичком конту материјала; 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује различите врсте материјала; • Разликује појам материјала, врсте и цијене материјала; • Анализира садржину различитих облика евиденције материјала и њихову међусобну повезаност; • Разликује документацију у вези са набавком и трошењем материјала; • Води евиденцију на аналитичким и синтетичким контима материјала; • У различитим облицима евиденције материјала спроводи одговарајућа књижења, на основу дате документације. 	<ul style="list-style-type: none"> • Развија смисао за уредност, тачност и ажурност; • Развија тимски рад и одговорности; • Развија способности самосталног рада; • Развија способности за креативност и комуникативност; • Развија способности чувања релевантних података од злоупотребе; • Развија радну етику; • Развија способности за уредност и тачност код рачунања и књижења; • Отвореност 	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцјењивања.</p> <p><u>Препоруке за реализацију наставе за све наставне теме:</u> Настава се реализује као активно оријентисана настава симулирајући реалне ситуације из праксе или из живота. Ученици воде свеску из Рачуноводства примењујући принципе уредности. Пожељно је у настави користити оригиналну документацију и на конкретним примерима</p>

			<p>примјени нових технологија;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развија способности организовања и сарадње у групи; 	<p>извршити контролу докумената-формалну, рачунску, суштинску.</p>
2.Евиденција обавеза према добављачима	<ul style="list-style-type: none"> • Описује евиденцију обавеза према добављачима; • Наводи документацију; • Објашњава евиденцију и књижење на аналитичким и синтетичким контима добављача; • Обрачунава и књижи разне врсте попушта које може дати добављача; • Демонстрира упоредна књижења. 	<ul style="list-style-type: none"> • Води евиденцију обавеза према добављачима; • Разликује када и зашто добављачи неког привредног друштва постају његови повјериоци; • Разликује документацију; • Утврди по којим основама се мијења висина обавеза према добављачима; • Разликује попусте које добављачи одобравају привредном друштву, обрачунав их и прокњижава • Утврђује различите облике евиденције обавеза према добављачима, њихов информациони обухват и међусобну повезаност; • Књижи на аналитичким и синтетичким контима добављачима; • Израђује упоредна књижења на контима добављача, материјала и пословног рачуна. 	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање сопствених ставова; • Стиче потребе за цјеложивотно учење и надоградњу знања. 	<p>Стечена теоријска знања примјени на примјерима за вјежбу.</p> <p>Организовати посјете предузећу.</p> <p>Користити: Користити:</p> <ul style="list-style-type: none"> • важећи уџбеник и стручну литературу на Брајевом писму и увећаној црној штампи; • користи рачунаре који су опремљени говорним софтвером(читаач екрана) за слијепа и слабовида лица или софтвера за увећање екрана за слабовида лица. • књиговодствени програм, • примјере из праксе.
3.Евиденција готових производа	<ul style="list-style-type: none"> • Објашњава појам готових производа, цијене и 	<ul style="list-style-type: none"> • Појмовно одреди дио имовине привредног друштва који се назива 		

	<p>документацију;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објашњава магацинску евиденцију и књиговодство готових производа; • Објашњава књижење на аналитичким и синтетичким контима готових производа; • Евидентира и књижи продају готових производа купцима. 	<p>готови производи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објасни суштину поступка вредновања готових производа; • Препознаје цијену и документацију везану за готове производе; • У различитим облицима евиденције готових производа изврши одговарајућа књижења, на основу дате документације; • Разликује аналитичку и синтетичку евиденцију готових производа. 		
<p>4.Евиденција потраживања од купаца</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Објашњава евиденцију потраживања од купаца; • Препознаје појам дужника-купца и потребну документацију • Дефинише појам дужника и купца; • Наводи документацију везану за евиденцију готових производа; • Објашњава књижење на аналитичком и синтетичком конту 	<ul style="list-style-type: none"> • Употребљава евиденцију потраживања од купаца; • Наброји попусте који се одобравају купцу, као и да их обрачуна и прокњижи; • Књижи на аналитичким и синтетичким контима купаца; • Израђује упоредна књижења на контима готових производа, купаца и пословног рачуна. 		

	<p>купаца;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објашњава и књижи разне врсте попушта који се могу одобрити купцима. 			
5.Евиденција робе	<ul style="list-style-type: none"> • Објашњава појам робе, цијене и документацију • Објашњава евиденцију робе по набавним и по продајним цијенама; • Примјењује упоредна књижења на контима робе, пословног рачуна купаца, књижење робе у продавници. 	<ul style="list-style-type: none"> • Разликује појам робе, цијене робе и документацију; • Књижи евиденцију робе по набавним и продајним цијенама; • Израђује упоредна књижења на контима робе, пословном рачуну купаца и робе у продавници; 		
Интеграција				
Извори				
Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске Друга стручна и теоријска литература				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивњу ученика у настави и полагању испита у средњој школи. Са техникама и критеријима оцјењивања ученик треба бити упознат прије почетка изучавања модула.				